

5. SINIF DIN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 3 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. DKAB.5.1.2 · Evrendeki mükemmel düzenden hareketle Allah'ın (c; c) varlığı ve birliğini müşahade edebilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Yerin ve göğün düzeninin bozulacağını belirtir.	5
b)	Birden fazla yöneticinin farklı kararlar verdiği bir örnek kurar (ör. bir sınıfta iki öğretmenin aynı anda farklı kurallar koyması).	5
b)	Örneği evrendeki tek ve uyumlu düzenle ilişkilendirerek Allah'ın bir olduğu sonucuna bağlar.	5

a) Örnek cevap: Yerin ve göğün düzeni bozulurdu.

b) Örnek cevap: Bir sınıfta iki öğretmen aynı anda farklı kurallar koysa sınıfta karışıklık çıkar. Evrende ise her şey tek bir düzen içinde, uyum içinde işler. Bu da evreni yaratan ve yönetenin bir tek Allah olduğunu gösterir.

Sık hatalar: Ayetteki "düzen bozulurdu" sonucunu Allah'ın birliğiyle ilişkilendirmemek; Örneği yazıp ayetle bağlantısını kurmamak

2. DKAB.5.1.2 · Evrendeki mükemmel düzenden hareketle Allah'ın (c; c) varlığı ve birliğini müşahade edebilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Ayetin, evrene/Allah'ın yarattıklarına tekrar tekrar dikkatle bakıp düzeni incelemeye davet ettiğini belirtir.	5
b)	Çevresinden somut bir düzen örneği yazar (ör. ağaçların her bahar yeniden yapraklanması, arıların bal yapması, gece-gündüz).	5
b)	Örneği ayetteki "uyumsuzluk, çatlak görmezsin" düşüncesiyle ilişkilendirir.	5
b)	Örnekteki düzenden düzeni kuranın Allah olduğu sonucuna gerekçeli olarak ulaşır.	5

a) Örnek cevap: Allah'ın yarattıklarına tekrar tekrar dikkatle bakmaya, evrendeki düzeni incelemeye ve düşünmeye davet edilmektedir.

b) Örnek cevap: Bahçemizdeki ağaç her kış yapraklarını döker, her bahar yeniden yapraklanıp çiçek açar. Ayetteki gibi bu işleyişte bir uyumsuzluk göremiyorum; her yıl aynı düzen tekrarlanıyor. Böyle bir düzenin kendiliğinden olması mümkün değil. Bu da bana her şeyi ölçülü yaratan Allah'ın varlığını düşündürüyor.

Sık hatalar: Ayetteki daveti "gökyüzüne bakmak" diye daraltıp düşünme boyutunu atlamak; Örnek verip Allah'ın varlığına nasıl işaret ettiğini açıklamamak

3. DKAB.5.1.2 · Evrendeki mükemmel düzenden hareketle Allah'ın (c; c) varlığı ve birliğini müşahade edebilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Bir halkanın ortadan kalkmasının diğer halkaları etkileyeceğini somut olarak açıklar (ör. Güneş olmazsa bitkiler besin üretemez, hayvanlar ve insanlar beslenemez).	4
b)	Halkalar arasındaki bilinçli ve ölçülü işleyişten bir yaratıcının varlığı sonucunu çıkarır.	4
b)	Varlık çıkarımını düzenin rastlantıyla açıklanamayacağı gerekçesine ya da başka geçerli bir gerekçeye (ör. her eserin bir ustası vardır) dayandırır.	4
b)	Halkaların tek bir zincir hâlinde uyumla birbirine bağlı olmasından düzeni kuranın bir olduğu sonucunu çıkarır.	4
b)	Birlik çıkarımını, farklı yaratıcılar olsaydı uyumun bozulacağı gerekçesiyle ya da başka geçerli bir gerekçeyle destekler.	4

a) Örnek cevap: Güneş olmasaydı bitkiler besin üretemez, ot olmazdı. Otlarla beslenen inek yaşayamaz, insanlar da süt ve et bulamazdı. Bir halkanın eksilmesi bütün zinciri bozardı.

b) Örnek cevap: Varlık: Güneş, bitki, hayvan ve insan birbirine bu kadar ölçülü bağlanmıştır; böyle bir işleyiş rastlantıyla oluşamaz, onu bilerek kuran bir yaratıcı vardır. Birlik: Bütün halkalar tek bir zincirin parçaları gibi uyum içinde çalışır. Her halkayı ayrı bir yaratıcı yönetseydi bu uyum bozulurdu; tek düzen, yaratıcının bir olduğunu gösterir.

Sık hatalar: Yalnızca varlık ya da yalnızca birlik çıkarımı yapmak; Çıkarımları gerekçesiz yazmak

4. DKAB.5.1.3 · Allah'ın (c; c) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	2 ve 4 numaralı cümleleri belirler (biri doğru biri eksikse kısmi puan verilmez).	5
b)	Seçtiği cümlelerin neden ismin anlamına uymadığını açıklar (ör. Allah her şeyi bildiği için yalanın da önemi vardır; Allah sessiz duayı da işitir).	5
b)	Cümleyi ismin anlamına uygun biçimde yeniden yazar.	5

a) Örnek cevap: 2 ve 4

b) Örnek cevap: 2 numaralı cümle yanlıştır; çünkü Allah her şeyi bildiğine göre yalan söylediğimi de bilir, bu yüzden yalan önemsiz değildir. Doğrusu: "Allah Alîm'dir; yaptığım her şeyi bilir. Bu yüzden kimse görmese de doğruyu söylemeliyim."

Sık hatalar: Yalnızca bir cümleyi bulmak; Cümleyi düzeltip neden yanlış olduğunu açıklamamak

5. DKAB.5.1.4 · İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I için Allah'ın Samed olduğunu, her şeyin O'na muhtaç olup O'nun hiçbir şeye muhtaç olmadığını yazar.	3
a)	II için hiçbir şeyin O'na denk ve benzer olmadığını yazar.	3
b)	Surenin Allah'ın temel özelliklerini (birliği, Samed oluşu, doğmamış ve doğurmamış oluşu, eşsizliği) kısaca tanıttığını belirtir.	3
b)	Benzetmenin hangi yönden uygun olduğunu gerekçelendirir (kimlik kartı gibi kısa ve öz bilgi verir).	3
b)	Benzetmenin bir sınırını belirtir (ör. kimlik kartı insanları birbirine benzer bilgilerle tanıtır; Allah ise hiçbir şeye benzemez).	3

a) Örnek cevap: I: Allah Samed'dir; her şey O'na muhtaçtır, O hiçbir şeye muhtaç değildir. II: Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.

b) Örnek cevap: Benzetme bir yönüyle uygundur; çünkü sure dört kısa ayette Allah'ın bir olduğunu, Samed olduğunu, doğmadığını ve doğurmadığını, hiçbir şeyin O'na denk olmadığını öz biçimde anlatır. Ancak kimlik kartı insanları ad, doğum yeri gibi birbirine benzer bilgilerle tanıtır; Allah ise doğmamıştır ve hiçbir şeye benzemez. Bu yönüyle benzetme sınırlıdır.

Sık hatalar: Tabloyu doldurup benzetmeyi değerlendirmemek; Benzetmenin yalnız olumlu yönünü yazmak

6. DKAB.5.2.1 · Namaz ibadetini özetleyebilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Beş vakti doğru sırayla yazar: sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı.	5
b)	Namazın günü belirli aralıklara böldüğünü/günün başından sonuna yayıldığını belirtir.	5
b)	Bunun kişiye düzenli yaşama, zamanı planlama ya da gün boyu Allah'ı hatırlama alışkanlığı kazandırdığını açıklar.	5

a) Örnek cevap: Sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı.

b) Örnek cevap: Beş vakit namaz günün başından sonuna yayılır. Müslüman işini, dersini ve dinlenmesini bu vakitlere göre planlar; böylece düzenli yaşamayı öğrenir ve gün boyunca Allah'ı hatırlar.

Sık hatalar: İmsak ve güneşin doğuşunu namaz vakti sanmak; Düzen kazandırmasını açıklarken yalnız "namaz önemlidir" demek